

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX.

Ч. 133. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 12-го червня 1941.

No. 133. Jersey City, N. J., Thursday, June 12, 1941

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ВИЧІКУЄ З ОСУДОМ СПРАВИ ЗАТОПЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРАБЛЯ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив, що американська суспільність не повинна горючистись, коли йде про справу затопленого недавно американського торговельного корабля „Робіна Мура“, на полудневій Атлантиці, по боці західної півкулі. Це затоплення мала довершити німецька субмарина, дня 21. травня ц. р. З корабля врятувалось кілька нацистів моряків. які блукали два тижні по морі, заки їх не підняв один бразильський корабель. Врятовані говорять, що їх затопила німецька субмарина. Колиб це було правдою, то виходилоб, що держави „осі“ самі провокують Америку до війни. Та покищо американський уряд збирає факти і хоче докладно про все переконатись.

ПОРТУГАЛІЯ ПРОТЕСТУЄ.

ВАШИНГТОН. — Щойно тепер департамент стейту подав до відома, що на його руки, після недавньої промови Рузвелта, вплинув протест від Португалії, яка протестує проти деяких висказів президента, що згадують про захоплення островів Кеп Верд і Азорів. Ті острови належать до Португалії. Секретар стейту Кордел Гол відразу відповів, що Америка не має найменших замірів ці острови захоплювати. Замітне це, що про цей протест не знав президент і щойно тепер про нього довідався.

ПРОЦЕС ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ АГЕНТІВ.

ВАШИНГТОН. — Вже другий день ведеться процес проти трьох большевицьких агентів, які провадили в Америці большевицьку пропаганду, замаскувавшись під советське книжкове підприємство „Букінгем“. Тіми агентами є: Моріс Лискин, Рафал Рош і Норман Вайнберг. На основі закону, вони мали згословитись до уряду, як агенти чужої держави. Але вони цього не зробили. Тепер їм доводиться, що вони є офіційними представниками большевицького уряду і його пропаганди.

ІКЕС ТАВРУЄ КЮДАГО.

ВАШИНГТОН. — Секретар внутрішніх справ, Гаролд Ікес, опублікував статтю, в якій гострими словами таврує бувшого амбасадора Джана Кюдаго за те, що він мав інтерв'ю з Гітлером і опісля опублікував все те, чого бажав собі Гітлер. Ікес назвав Кюдаго „голосником Гітлера“. Ікес далі говорив, що Гітлер це дуже хитрий і підступний чоловік і він користується з наївності таких людей, як Кюдаго і Ліндберг.

БРАК ПРОДУКТІВ В ЕВРОПІ.

ВАШИНГТОН. — Інституція Брукінгса, яка має за завдання в науковий спосіб просліджувати різні суспільно-політичні питання, тепер опублікувала вислід своїх дослідів відносно економічної самовистарчалності Європи. Вона заявила, що Європа під пануванням Гітлера, коли буде далі блокована Британією і її союзниками, не може сама прокормитись і не може витворити в себе на стільки сирівців, щоб ними вповні засобити свій промисл. Європейський промисл, говориться в звіті, мусить ступнево заникати. Під оглядом харчів європейці будуть відчувати чимраз більші браки. Цим бракам не запобіжать навіть Совети.

ВИРІБ ЛІТАКІВ.

БОФАЛО. — Летунська фабрика Куртіс-Врайт виробляє тепер велику кількість таких військових літаків, що подібні до знаменитих англійських Гарікейнс і Спитфаєрс. Ці літаки мають бути навіть кращі від німецьких і при помочі них, як заявив недавно амбасадор Вайнберг, англійці опанували повітря над Англією і над прибережними портами по німецьким боці. Тих літаків згадана фабрика нин виробляє вже у великій кількості. Незадовго вона буде виробляти по 60 денно. Тисячу з тих літаків вона вже вислала до Англії. Найважливішою причиною, говорять летунські інженіри, чому дотепер фабрики літаків не впровадили виробу літаків на масову продукцію, є те, що шомісяця вони впроваджують якісь уліпшення в шкорті, в опанцеруванні і в самій зброї. Фактично тепер ведуться перегони не так що до числа літаків, як що до їх якості.

ЗАСУДИЛИ ВБИВНИКА ШУЛЦА.

НЮАРК. — Суд засудив на досмертну тюрму генгстера Чарлса Воркмана, який вбив відомого короля ньюарських генгстерів з прогибійних часів Артура Флегергайма, що в генгстерських колах мав назвище „Доч Шульц“. Довгий час поліція не могла власти на слід цього вбивника, аж тепер знайшов його бруклінський прокуратор О'Двайер, який викрив півтора року тому „мордерчий синдикат“, що за оплатою малої суми грома згладжував за світу різних людей.

РІШЕННЯ В СПРАВІ АЛЮМІНІЄВОГО СТРАЙКУ

Страйк в алюмінієвій промислі, в „Алюмініум Компані оф Америка“ з Клівленда, О., і в „Бон Алюмініум Компані“, в Дітроїті, Міш., прибрал дещо лагідніші форми, коли провідники страйку в обох заведеннях згодились віддати свої суперечки з фабриками під вирішення державного роземного суду. Але про що угоду вони мусіли повідомити членство юнії, які з черги мало це одобрити на своїх масових зборах. Колиж прийшло до масових зборів серед страйкарів в Клівленді, до слова прийшли різні галабурдники, які не згодились на услива своїх власних провідників. Роземний державний суд відразу зарядив, щоб робітники вертали назад до праці і чекали його Рішення. Проте страйкуючі робітники ще не вернули до праці. Обі названі компанії виробляють дуже важні частини для літаків. Промисловці говорять, що коли страйк у двох названих компаніях далі буде тривати, то він цікавитиме сплинить виробі військових літаків в Америці.

СТРАЙКАРІ В КАЛІФОРНІЙСЬКІЙ ФАБРИЦІ „ЗГОДИЛИСЬ“ ВЕРТАТИ ДО РОБОТИ

З Каліфорнії, з фронтового страйку, приходять відрадні новини. 80% зі страйкуючих в летунській фабриці в Інгалвуд, Ка., робітники вернули назад до праці з хвилею, як фабрику перебрало війське. Робітники радо вертали до праці, даючи тим доказ, що до страйку їх змусила криклива меншість, в якій головну ролю відіграють комуністи. З денної шихти, що виносить сім тисяч робітників, вже вернуло п'ять тисяч. З нічних шихтів вернули майже всі робітники. Серед страйкарів залишилось лиш біля дві тисячі, на всьх 12,000 робітників. Ті рештки відбули свій „масовий мітинг“, на який явилось півтора тисячі. На тім „масовім“ мітингу ухвалено назад вертати до праці і в той спосіб закінчити страйк. Бесідники пробували укладати умови закінчення страйку, але решта прийнятих, розуміючи положення, не хотіли цього брати поважно. Тому над умовинами навіть не голосували. Колиж деякі з них звернулись до підполковника Берншопа, що командує військом, аби він погодився на їх услива, Берншоп відповів, що не приймає жадних умовин від нікого. Хто хоче працювати в фабриці, хай вертає до праці і на тім кінець.

В урядових колах говорять, що коли обставини в фабриці прийдуть знов до нормального, то війське передасть фабрику назад під приватний заряд.

ОБМЕЖЕННЯ ВИДАТКІВ В „ДОБЛО ПІ ЕЙ“

В конгресі почалась дебата над тим, щоб обмежити видатки на 1942 рік на „Добло Пі Ей“ з 1,350 мільйонів доларів на 850 мільйонів доларів. Цю обтинку пропонував сам президент, мотивуючи це тим, що в наступнім році промисл буде працювати повною парою і буде мало безробітних. В конгресі у зв'язку з тим виникла гаряча дебата. Деякі конгресмени говорять, що промисл лиш в деяких галузях оживився. В інших заникне з огляду на брак певних матеріалів, що підуть до військового промислу.

В СІРІЇ ЩЕ НЕ ПРИЙШЛО ДО ВЛАСТИВОЇ БОРОТЬБИ

Американські кореспонденти доносять з Каїро про дальші успіхи британців і „вілних французів“ у Сирії. Признають, що наступаючі війська стрічають деякий спротив з боку французьких вояків і колоніальних військ, що їх держить Франція в Сирії. Та це тільки сутинки, а не властиві бої. Справжнього опору готові зазнати британці під Дамаском і Бейрутом, де мають бути згромаджені більші французькі сили. Бритійські звідомлення теж подають, що араби назагал держать з британцями, що є дуже важке. Та якби не було ніхто не сумнівається, що Сирія скоро буде під владою британців і „вілних французів“.

НІМЕЧЧИНА І ІТАЛІЯ НЕ ЗАЦКАВЛЕНІ СІРІЄЮ

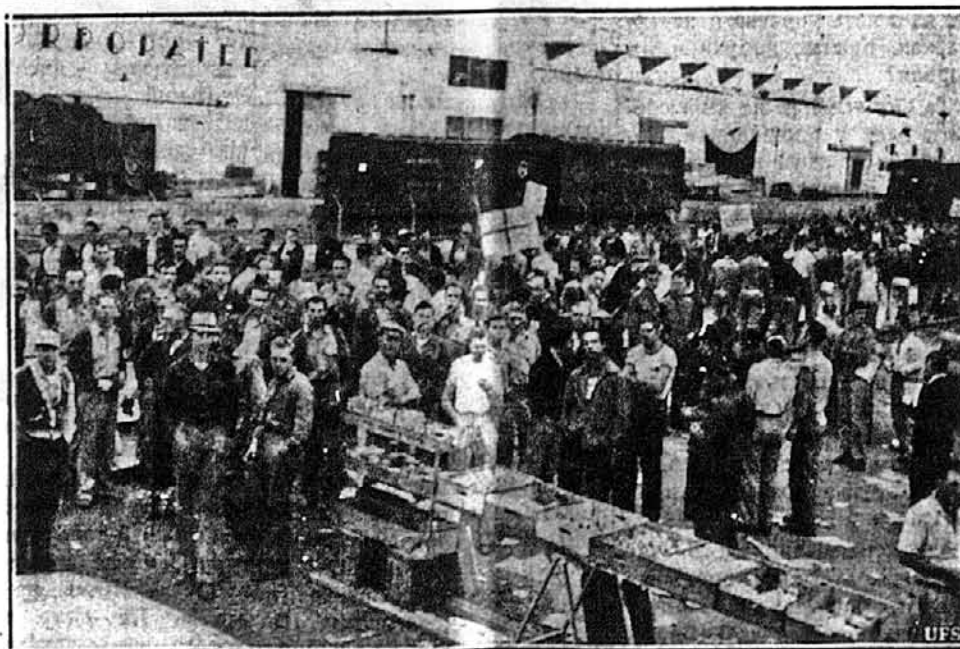
Так виглядає, що Гітлер і Мусоліні залишили Сирію власній судбї, а властиво віддали ту судбу в руки маршала Петена і французького високого комісара в Сирії, ген. Денца. Урядові кола в Берліні й Римі збувають події в Сирії мовчанкою, що виглядає загадочним.

ЧИ, ЩОБ ЗАМИЛИТИ ОЧІ?

В Берліні дозволено знову на танці в публичних місцях. Та не знати, як собі це толкувати. Одні кажуть, що це означає нову павзу в військових подіях, а інші твердять, що це може заряджено для замилення очей, щоб закрити ще й таким способом якусь нову німецьке воєнне потягнення.

ЖЕРТВИ БОМБАРДОВАННЯ АЛЕКСАНДРІЇ

Єгипет запротестував перед італійським урядом у справі бомбардування Александрії й інших „отвертих міст“. Єгипетський прем'єр оголосив, що жертвами двох останніх нацистських налетів впало велике число цивільних осіб. Є 557 осіб убитих і 123 ранених.

ГОЛОСНИЙ СТРАЙК. — Під фабрикою підприємства „Норт Амерікен Авіейшен“ в Інгалвуді, в стейті Каліфорнія, котрі робітники вийшли на страйк, не далічши на закликни уряду. Через страйк не працювало 11,300 робітників і задержалась робота в контрактах на суму 200 мільйонів доларів для американської і англійської армій.

НІМЦІ МАЛИ ПОСТАВИТИ СОВЕТАМ НОВІ ВАЖКІ ПОЛІТИЧНІ ВИМОГИ

СТОКГОЛЬМ. — Кореспондент часопису „Нью Йорк Таймс“ передає телефоном з Швеції, що він старався розгадати, що є властиво з тими всіми поголосками про якісь серйозні тертя між нацистами і большевиками. Отже дипломатичні й інші добре поінформовані кола є певні, що Німеччина таки готує велику „військову демонстрацію“, звернену проти Советів, але покищо тільки на те, щоб їх змусити прийняти нові німецькі домагання, які мають бути далеко сягаючі й політичної натури. І то такі, що їх Советам майже неможливо прийняти, хоч вони досі приймали майже все, чого Німеччина домагалась і це виповнювали. Так виглядає, що якщо не наступить якась несподівана зміна, то тяжко навіть припускати, щоб могло прийти до компромісу між Берліном і Москвою. Тому дехто надіється, що вже в скорому часі таки прийде до війни між ССРСР і Німеччиною. Навіть кажуть, що Німеччина вже готова розпочати таку війну найближчого понеділка, та що має нагромаджені вже значні сили в Норвегії та далі збільшає свої сили в Фінляндії саме для тої цілі, себто для нападу на ССРСР. Отже так малоб бути, що якщо наступного понеділка Сталін не прийме те, що йому диктує Гітлер, то ще Гітлер дасть йому 10 днів, а може й два тижні, до надуми. А потім може наступити війна.

Чому Гітлер натискає?

Та найцікавіше в тому те, що навіть самі „добре поінформовані“, що знають чи там передбачують оті всі події, не можуть вияснити, чому це все діється, про що властиво тут іде, бож Совети під економічним оглядом дають Німеччині все, що тільки можуть дати. Тому приходять до переконання, що тут мусить розходитись про якісь радикальні політичні домагання, на які Советам не випадає ніяк згодитись. Ще замітне й те, що коли кореспондент зачав телефоном цю важну справу вияснювати, то хтось ту розмову перервав.

ЧОРЧІЛ ВИПРАВДУЄ ВОЄННІ ПОДІЇ.

ЛОНДОН. — Вправді в палаті послів не було зорганізованого наступу, зверненого проти уряду прем'єра Чорчіла за події на бойових фронтах, але критика була гостра, як і гострі були слова відповіди прем'єра. Особливо гостро відповідав Чорчіл бувшому воєнному міністрові Гор-Беліші, що казав, що коли нема відповідної підготовки і відповідних засобів до боротьби чи оборони, то не треба боротись, а радше відступити. Як можна надіятись, вся критика оберталась головню біля подій на Креті. Чорчіл заявив, що уряд добре знав, що где британців в Греції чи на Креті. Але годі було віддавати землі без бою, бо кудиб тоді зайшлося, колиб так зачати віддавати ворогові без бою одну землю за другою. Це правда, що на Креті поразка, казав Чорчіл. Але поразка тільки на одному малому відтинку. І то така, що дала спромозгу організувати наступ на Іран і Сирію, що є куди важніше від подій на Креті. Далі Чорчіл признав, що британці втратили на Креті до 15,000 війська, а 17,000 вивакували. Але німецькі втрати, казав він, є майже такі самі. Завзята і вперта боротьба, казав Чорчіл далі, навіть супроти переважаючого ворога й в надзвичайно скрутних обставинах є конечна для досягнення остаточної перемоги. А тут іде про перемогу, а не про локальні невдачі. Ще далі Чорчіл признав, що на Креті бракувало протилетунських гармат, але їх взагалі Англії бракує. То чи тому, що їх бракує, казав Чорчіл, Англія має заперестати боротись? Вкінці вказав Чорчіл ще й на транспортні труднощі, які Англія мусіла поборювати. А Німеччина казав Чорчіл, знаходиться під тим оглядом в куди кращих обставинах.

СКИДАЮТЬ ВИНУ НА АМЕРИКУ.

БЕРЛІН. — Брукс Пітерс пише, що нацистська преса скидає вину за воєнні події в Сирії на президента Рузвелта і Злучені Держави, що ніби „заохочували“ Англію до цього кроку.

МУСОЛІНІ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА.

РИМ. — Мусоліні заявив, що Злучені Держави вже є у війні. Але їхня участь, на його думку, не змінить вислуду війни, себто британської прогрі. Герберт Метюз, американський кореспондент, пише, що Мусоліні говорив про президента Рузвелта з такими насмішками і таким сарказмом, що цього не можна передати друком в Америці.

Що Італія дістане?

Замітне в тій промові було те, що Італія займе тепер велику частину Греції з Атенами, та що Чорногора стане „самостійною“, але „під італійськими впливами“, а Албанія буде побільшена землями Югославії, між іншим Косовим полем.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед початком числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Серби і Хорвати

(Надіслане з Праги).

Саме тоді, як німецькі війська почали займати Югославію (6. березня 1941 року), прочитав я книжку німецького автора: Ерих Раймерс, „Нова Югославія“. Книжку видано в Лейпцигу ще 1933 року. Як і вся майже німецька політична література про Югославію, теж і ця книжка була написана „з великим заінтересованієм до південних слов'ян“. Внутрішній тертя між сербами й хорватами Раймерс уважав за такі, що їх можна цілком усунути з поверхні політичного життя; він порівнює їх з міжплемінними спорами та релігійними суперечками, що були колись між прусаками й баварцями, які тепер відійшли в історію. Проте Раймерс звернув увагу на основне значіння відносин між сербами й хорватами для будучності Югославії. Свою книгу він кінчить такими словами:

„Нехай удасться Югославії привести незабаром до щастяного поладження також ще нерозв'язані внутрішні напруження між її племенами, зростає в націю, бо тільки тут, у внутрішній суцільності народу, є підстава для його будучності“.

Та одне книжка й її поради, а друге: дійсність. Як знаємо, події повели історію, принаймні наразі, в інший бік. Наслідком поразки Югославії в війні з Німеччиною дійшло до проголошення хорватської держави, а на чолі з Анте Павеличем, що то як „вождь хорватських націоналістів“, перебував перед тим за кордоном, головую в Італії.

Історія злуки і розлуки сербів з хорватами заслуговує нашої пильної уваги. Югославія була нечуже великою дядькою, в якій роблено спробу (експеримент) — утворити з різних племен одну націю. Як це робилося і чим кінчилося, побачимо в далішому.

Відома річ, що за першої світової війни серби й хорвати стояли не на однім боці фронту. Сербі хотіли зруйнувати Австро-Угорщину, але хорвати, а з ними словінці, боялися, що спадщину по Австро-Угорщині готова дістатися Італії, а під італійську владу ні хорвати ні словінці не хотіли йти. Через те хорватські воєнки на італійському фронті завзято билися і останні покинули окопи в осені 1918 року.

Цей „габбурзький патріотизм“ хорватів був для італійців політичним „козиром“ у дипломатичній грі. Італійці хотіли трактувати хорватів як союзників Німеччини та Австро-Угорщини, і вимагали для них кар, себто прилучення до Італії. Та втім небезпечним положенням хорватів могли по-кашкати на участь деяких хорватських політиків в заграничній акції сербів. А ці всі майже німецька політична література про Югославію, теж і ця книжка була написана „з великим заінтересованієм до південних слов'ян“.

Внутрішній тертя між сербами й хорватами Раймерс уважав за такі, що їх можна цілком усунути з поверхні політичного життя; він порівнює їх з міжплемінними спорами та релігійними суперечками, що були колись між прусаками й баварцями, які тепер відійшли в історію. Проте Раймерс звернув увагу на основне значіння відносин між сербами й хорватами для будучності Югославії. Свою книгу він кінчить такими словами:

„Нехай удасться Югославії привести незабаром до щастяного поладження також ще нерозв'язані внутрішні напруження між її племенами, зростає в націю, бо тільки тут, у внутрішній суцільності народу, є підстава для його будучності“.

ро-Угорщини, і вимагали для них кар, себто прилучення до Італії. Та втім небезпечним положенням хорватів могли по-кашкати на участь деяких хорватських політиків в заграничній акції сербів. А ці всі майже німецька політична література про Югославію, теж і ця книжка була написана „з великим заінтересованієм до південних слов'ян“.

Внутрішній тертя між сербами й хорватами Раймерс уважав за такі, що їх можна цілком усунути з поверхні політичного життя; він порівнює їх з міжплемінними спорами та релігійними суперечками, що були колись між прусаками й баварцями, які тепер відійшли в історію. Проте Раймерс звернув увагу на основне значіння відносин між сербами й хорватами для будучності Югославії. Свою книгу він кінчить такими словами:

„Нехай удасться Югославії привести незабаром до щастяного поладження також ще нерозв'язані внутрішні напруження між її племенами, зростає в націю, бо тільки тут, у внутрішній суцільності народу, є підстава для його будучності“.

Та одне книжка й її поради, а друге: дійсність. Як знаємо, події повели історію, принаймні наразі, в інший бік. Наслідком поразки Югославії в війні з Німеччиною дійшло до проголошення хорватської держави, а на чолі з Анте Павеличем, що то як „вождь хорватських націоналістів“, перебував перед тим за кордоном, головую в Італії.

Історія злуки і розлуки сербів з хорватами заслуговує нашої пильної уваги. Югославія була нечуже великою дядькою, в якій роблено спробу (експеримент) — утворити з різних племен одну націю. Як це робилося і чим кінчилося, побачимо в далішому.

Відома річ, що за першої світової війни серби й хорвати стояли не на однім боці фронту. Сербі хотіли зруйнувати Австро-Угорщину, але хорвати, а з ними словінці, боялися, що спадщину по Австро-Угорщині готова дістатися Італії, а під італійську владу ні хорвати ні словінці не хотіли йти. Через те хорватські воєнки на італійському фронті завзято билися і останні покинули окопи в осені 1918 року.

Цей „габбурзький патріотизм“ хорватів був для італійців політичним „козиром“ у дипломатичній грі. Італійці хотіли трактувати хорватів як союзників Німеччини та Австро-Угорщини, і вимагали для них кар, себто прилучення до Італії. Та втім небезпечним положенням хорватів могли по-кашкати на участь деяких хорватських політиків в заграничній акції сербів. А ці всі майже німецька політична література про Югославію, теж і ця книжка була написана „з великим заінтересованієм до південних слов'ян“.

талановитого провідника Степана Радича, та між сербською радикальною партією, що була при владі, все йшла вперед боротьба. Пашич то велів заарештувати Радича, то давав йому міністерське місце в своєму уряді. 1928 року в білгородському парламенті дійшло до кривавого діла: сербський посол Ракни застрілив хорватського посла Павла Радича і смертельно ранив провідника хорватів Степана Радича. Уже тоді були позначки, що це зле діло принесло свої ще гірші наслідки. Частина хорватських діячів вихала за кордон Югославії і підняла протест перед світом проти сербського утиску. Серед хорватських емігрантів опинилися навіть деякі з тих, що ще перед світовою війною мріяли про злуку хорватів із сербами...

1929 року король Олександр скасував конституцію „королівства сербів, хорватів і словінців“ і перетворив державу на Югославію. Югославію розділено на нові провінції („банати“). Король заборонив будьякі товариства й організації на основі краєвій або релігійній. Це було намірене проти хорватських, словінських і боснійських краєвих стремлінь.

Ось так на прикладі сербів і хорватів бачимо, що не завжди одна мова творить одну націю. Наприклад, ірландці і англійці та американці, хоч говорять одного мовою, але почувують себе різними націями. Олександрова спроба адміністративними утисками привести до злиття сербів і хорватів не вдалася. Між хорватами зросла сильна опозиція. Частина кинулась до тероризму. Уже в початку 1934 року в Загребі готувала замах на короля хорватська тайна організація „Усташа“, під проводом Павелича. В жовтні 1934 р. короля Олександра вбито у Франції в Марселі, разом з французьким міністром Барту. Вбивником був македонець.

Наступник Олександра, князь-регент Павло, брат убитого короля, хотів довести хорватів і сербів до примирення. Він добився помилування хорватського провідника, Радичевого наступника, Мачека, якого засуджено 1930 р. за „державну зраду“. Але гострий протихорватський напрям політики голови югославського уряду Стоядиновича від 1935 р. не дав заспокоїтися політичним пристрастям.

Стоядинович втратив багато голів у таборах до югославського парламенту в грудні 1938 р. За хорватських провідників пішло багато боснійських сербів, і тому з його пар-

Обсіли вони його мистецтво, а не вавчуть, як наших козаків. Не так воно тепер, як за небижника короля Степана було, що своєю волю мав. Ніякої привілей значіння тепер не мають. Тепер має вагу тільки те, що королеві дорадники піднімають. „Ніхто“ — казав Рурський — „не порадиш такий справи, хібаби він у езуїтів протекцію найшли!“

У езуїтів протекцію! — крикнув Лангши. — Посумніли ми, щож робити? Радимось ще з адвокатом. Указав нам, куди й до кого йти, але надії не робив. Та ми зарязалися — грошей мовляв не пожалкуємо, а таки свого діємо. Пішли до трибуналу, де наша справа від трьох років лежить. Ідемо до канцелярії. Урядують молоді панічки, гуторять, веселі такі, — з нами й говорити не хочуть. Один до другого відсилає, а все тільки на більший посміх. На силу відшукали старого канцеляриста, втисну-

Жигмонт III, польський король 1587—1632, зі шведського роду Ягеллонів, наслідник Баторія, дуже полюбив езуїтів, ставив інтерес церкви вище за державні, за нього раз-у-раз анбухали козацькі повстання.

ПРИВАТНА ВЛАСНІСТЬ Й ЇЇ НЕДОМАГАННЯ

Є такі недомагання приватної власності, як захламленість людей, використання слабших, деструктивна конкуренція і т. п., які, до певної міри можна усунути шляхом виховання чи відповідного законодавства. Залишки тих недомагань, залишається одне, навіть у найкультурнішій суспільності. З тим треба погодитися. Проте ті залишки не будуть компрометувати приватної власності аж до тієї міри, щоб заперечувати її в самій основі.

Але приватна власність має таку одну рису прикмету, яка не раз її саму доводить до власного заперечення: Приватна власність дозволяє людям накопичувати майно в одних руках. Коли той процес відбувається довше, накопичування прибирає такі форми, що одні особи набувають велетенське майно, а інші не мають нічого. Ось тим сама приватна власність доводить себе до власного заперечення.

Таке самозаперечення приватної власності наступає головною тоді, коли дані особи

тією голосувало більше 40 відсотків усіх виборців. Стоядинович хотів скасувати ці вибори, але хорватські послі зібралися в січні 1939 р. в Загребі у домі Мачека і видали прокламацію, в якій вимагали самоозначення для хорватів. В цій прокламації хорватські послі зверталися не лише до регентської ради в Білгороді, але також і до „європейських великодержав“, яким хотіли звернути увагу на сербські утиски в Хорватії. У відозві між іншим написано: „Уже перед світовою війною було хорватське державне право, яке дозволяло хорватам бути паном у власній країні“.

Регент Павло дав димісію Стоядиновичеві і поклав до влади Цветковича і хорватів. Хорватам зроблено значні уступки. Та уряд Югославії з частістю хорватів тривав недовго. В березні — квітні 1941 р. настала криза в Югославії і врешті прийшла державна катастрофа, а Хорватія пішла своїм окремим шляхом. Так дивно склалося, що на чолі Хорватії став д-р Анте Павелич, що є з тої родини, що й лікар д-р Анте Павелич (помер 1937 р.), провідник хорватського руху за Австро-Угорщину та стояв на чолі хорватської делегації, що запропонувала Олександрові в Білгороді прилучити Хорватію до Сербії.

А. Д.

збагачуються не новими матеріальними витворами і цінностями, тільки тими, що вже існують.

Коли якийсь винахідник, чи промисловець, придумав якийсь новий продукт, розбудує нову фабрику і доробить величезного майна, то він, зрозуміло, збагатиться не коштом вже існуючого майна, тільки коштом нових витворів дідів. Але, коли він при допомозі зручного фінансово-торгового маневрування набув на свою власність інші фабрики, то він збагатився не витвором нових земних дідів, тільки старими, вже існуючими добрими.

Та буває ще така ситуація: якийсь винахідник, чи промисловець, придумав якийсь новий продукт і при допомозі нього творить нові матеріальні добра, та збагачує націю і себе особисто. Але, цей новий продукт привів до занепаду якийсь старий, вже існуючий продукт і підкопав витворюючі його промислові підприємства. Тоді цей новий продукт не може збагатити націю на повну ціну своєї вартості, тільки настільки, наскільки він створив більшу вартість від вартості старого продукту і його підприємств.

Автомобільний промисел виводив колись цілком новий продукт. Він дуже збагачував націю. Але він привів до упадку сотки фабрик, які виробляли звичайні вози, знищив десятки тисяч стельмахів і ковалів і т. п. Зате винахід радів не знищив ніяких інших фабрик, хіба, що підкопав дещо грамофоновий промисел. Зате добре підірвав музично-співачку професію. Винахід кіна підірвав сценічну драматичну штуку. Винахід літаків,

псля вської правдоподібності, підірве автомобільний промисел. Зрозуміло, що автомобільний промисел буде старатися приноворитись до нових обставин і значне виробляти літаки. Та вськати багато нинішніх автомобільних фабрик зчасом пропаде, бо нові модерні фабрики літаків задушуть їх своєю конкуренцією.

Підчас тих суспільно-економічних перемін власність переходить з рук до рук і цілий час має ту тенденцію, що скупчується чимраз більше в одних руках. Кожий ми додамо до цього природний гін приватної власності рости і полюбляється, то прийдемо до висновку, що приватна власність за найстрашнішого свого ворога має одну свою власну прикмету — накопичувати надто багато в одних руках і в той спосіб позбавляти інших нагоди бути власником.

Цю погану прикмету ріжні суспільні реформатори стараються ріжно розв'язувати. Колись серед жидів в дохристиянській добі, як твердить Кошард Ноел в своїй книзі „Життя Ісуса Христа“, був звичай, щоб що кількадесять літ звичайно що 50 літ, переділяти придбане приватне добро. Найбагатішим майном тоді була земля. І коли за 50 літ наросли якісь багатії, в руках яких знаходилися великі обшари, а інші люди перестали зовсім бути власниками, то влада перегруповувала цю приватну власність в той спосіб, що забирала багатим, а наділяла землю тим, що нічого не мали.

Нині складніші часи. В нинішніх часах наріст цієї приватної власності дехто думає спинити тим, що коли власник вмирає, держава велику частину цього майна забирала для себе. Але цей спосіб має знов ту лиху сторону, що держава стає чим раз більшим власником, обскубуючи чимраз біль-

(Довіщення на сторінці 3-тій)

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛАН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII в.

(4)

Програма справа.

Примостилися всі по лавах, на стільцях, докінчували розмову. Поволі всі посприхали.

Посли глянули один на одного. Бабич кинув Стрілецькому головою, той відкашлявся і почав оповідати. Не був він дуже проречистий, розказував все за порядком, докладно з усіма подробицями. Коли було нагадав собі, що, чого не сказав відразу, завертав і говорив наново.

Зі Львова їхали на Ярослав, щоб поладити там деякі справи. Ярмарок удався, зіхалася велика сила купців — цілий ринок був заставлений наметами. Добре платили за віск, сушену рибу, виправлену шкіру, зате дуже впали ціни воли. Шольці і Бойм²⁾ аж

волосся собі рвали, бо інакше розраховували, а дешево мусіли пустити кількасот штук. Були чеські й німецькі купці. Добрий був вибір залізного знаряддя, дуже гарний посуд. Полотна понавозили доскоху, сукуно дешево подешевіло.

І Стрілецький, сам купець, залюбки подавав ціни різних родів тканин. Браття слухали цікаво, — у Львові майже кожний міщанин пускався на торгівлю то ним, то тим, —

важно було знати, як укладаються ціни. Але Лангши не терплячися: він хотів знати важливі речі, що послі привезли у братських справах.

²⁾ Шольці і Бойм — львівські купці в XVII в. вели торговлю сукном (дор. у Львові вул. Боймів).

Варшави. А тут іще котрийсь брат питається:

— А мухаїри³⁾ тонкі по чому? — Лангши аж скочив: — Що нам із того, які ціни, як не дають торгувати на ярмарках. Кажіть, добули що з короля?

Та Стрілецький не вмів собі дати ради з оповіданням. Поволішки тягнув за собою слухачів по довгій дорозі; здавалося, що справді ідуть горбамі й ярами, пісками й болотами, стають перед заїздками, дочують по містечках, балакають із переїжджаними, слухають людських нарікань — і ані рух не можуть доїхати до тієї Варшави. Слухали браття, дехто вже почав позіхати. Ставало все темніше, століхав брат Корунка позасвічував уже свічки у свічнику.

Але Стрілецький якось закашлявся, втомився оповіданням і повернувся до Бабича, щоб він оповідав далі. Бабич відразу завернув на просту дорогу.

— У Варшаві ми, як звичай-

³⁾ Мухайр — рід сукна з козячої вовни.

но, пішли спершу до нашого данного адвоката, пана Рурського. Постарівся, вилісів, голова як коліно, але все такий самий, рудий, як був колись.

— І такий ласий на гроші, як колись! — докинув Прокопівич. — Охоти йому не бракує, — посміхнувся Бабич, — але інакше вишло. Розказали ми йому все, — оглянув він наші привілеї, подумав, почіхався позу вуха тай каже: „Нічого з цієї справи не буде!“ Нас немов морозом перейшло. Як так? Грошей дамо, кілька буде треба! „Гроші не можуть, не у грошах справа!“ — А щож таке, не добрі наші привілеї, не правдиві? — „Привілеї добрі, правдиві, але часи настали такі, що і який привілей не допоможе!“ Шож таке? В чому справа? Питаємо, просимо. Відмовляється, не хоче говорити. Нарешті якось та мовилив, сказав правду. Ціла річ у тому, що король його мистецтва⁴⁾ на Русь неохочим оком дивиться, і на козаків, що бунтуються за Запорожжя, й на нас, міщан, що своєї віри боронимо. А все через езуїтів,

Обсіли вони його мистецтво, а не вавчуть, як наших козаків. Не так воно тепер, як за небижника короля Степана було, що своєю волю мав. Ніякої привілей значіння тепер не мають. Тепер має вагу тільки те, що королеві дорадники піднімають. „Ніхто“ — казав Рурський — „не порадиш такий справи, хібаби він у езуїтів протекцію найшли!“

У езуїтів протекцію! — крикнув Лангши. — Посумніли ми, щож робити? Радимось ще з адвокатом. Указав нам, куди й до кого йти, але надії не робив. Та ми зарязалися — грошей мовляв не пожалкуємо, а таки свого діємо. Пішли до трибуналу, де наша справа від трьох років лежить. Ідемо до канцелярії. Урядують молоді панічки, гуторять, веселі такі, — з нами й говорити не хочуть. Один до другого відсилає, а все тільки на більший посміх. На силу відшукали старого канцеляриста, втисну-

Жигмонт III, польський король 1587—1632, зі шведського роду Ягеллонів, наслідник Баторія, дуже полюбив езуїтів, ставив інтерес церкви вище за державні, за нього раз-у-раз анбухали козацькі повстання.

ли йому в руку, — обіцяв на завтра сказати, де справа залягалась. „Тільки, на мистецтво божу“, просить, „не зрадьте мене, бо хліб утрату“. Другого дня відповів, що в його канцелярії справи нема, треба шукати вище в судового писаря. Відповідь не дуже мудра, але ми вдоволені були, що хоч яку-таку дорогу знайшли. Вказав свого кумпана при цьому писарі. Пішли ми туди, помаслили знову, — але справи й тут не віднайшли. Тільки знову той канцелярист показав нам дорогу вище. Всі вони знаються як лиси коні, тримаються за руки, один одному заробіток наганяє. І так ішли ми від Ани до Каяфи, від уряду до уряду. І нарешті дізналися, що наша справа в руках отця канцлера⁵⁾.

— Таки віднайшли справу, — крикнув радісно. Лангши. — І що далі?

(Дальше буде).

⁵⁾ Канцлер у давній Польщі — міністер, що він державну канцелярію та приймав печатку на королівські грамоти.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ПОЛІТИЧНІМ ЖИТТІ КАНАДИ

(Ця стаття була призначена до ювілейного числа канадських „Українських Вістей“).

Тепер, у 50-ту річницю побуту українських переселенців у Канаді, варт застановитися також над тим, до якої міри наш народ використав політичну свободу, що її застав і дотепер має в цій прибраній батьківщині.

Із зовсім зрозумілих причин годі говорити про участь в політичній житті Канади перед 1919 роком. Переселенці, що приїхали сюди в першій десятилітті, не знали англійської мови, не знали політичного устрою цього краю, не визнавалися на політичних рідницях, а що найважливіше — в тих часах дбали вони в першій мірі про те, щоб знайти яке пристановище, головне гомстед, примістити там свою родину й подбати про життєве забезпечення на завтра. Отже про „хліб насущний“ дбали вони в тих перших роках, а не про політику.

Та коли вже була своя хатина, кусок виробленої землі й забезпечене завтра, та коли, по кількох роках поселення наші пізнали як-так політичний устрій цього краю, тоді застановилися вони й над своїми громадянськими правами, тобто — почали брати участь у політичній житті Канади. Участь та була дуже обмежена. Зразу, одержавши вже громадянські папери, обмежувалася вона до голосування в провінціальних або домінійальних виборах. Згодом, коли вже пізнали різницю між двома головними політичними партіями — ліберальною й консервативною, почали деякі з наших поселенців захищати одну, а критикувати другу політичну партію.

Але вже від самого початку тої скромної політичної участі наших людей у канадській політиці, ще тоді, коли політична свідомість щойно починала прозираєти, завважуємо страшенне явище. Іменно між нашими поселенцями в Західній Канаді появляються свого роду „політикири“. Були то хитріші та проворніші зпоміж наших іммігрантів, які мали бодай трохи освіти і скоріше навчилися англійської мови. Таких типів наймали політичні партії для агітації за своїми кандидатами в тих округах, де вже були наші поселенці. Робили це вони з двох причин. Перша, наші переселенці не розуміли промов англійських кандидатів. Друге, провідники політичних партій і кандидати на постів знали, що наші люди скоріше послухають і повірять своєму чоловікові.

В тому не було нічого злого, колиб способи тих політичних кампаній були чесні. Та на жаль ті способи були також брудні, гідкі й деморалізуючі. Наші люди, які в старім краю вважали вибори й голосування за свої особливі права, які боролися з австрійсько-польською бюрократією за своїх українських послів, за своє представництво в австрійському парламенті і брідилися політичним підкупством в роді „ковбаси та чарки“, побачили тут такі самі способи політичних кампаній. Політичні партії, при помочі наших політичних агентів, розпачували наш народ і тим нищили пошану та повагу до самого принципу громадянських виборів.

З тих часів, тобто около 1910 року, осталися дуже прикри спомини з ріжних політичних кампаній. Що більше! В пресі з тих часів знаходимо сумні документи про свідому деморалізацію нашого народу і політичними партіями і такими нашими політикерками. Ще й тепер сором палити лице, коли читати пожовклі вже листки едмонтонських „Новин“ з років 1912-13, в яких редактори того часопису описували скандальні політичні мітинги й пробували спам'ятувати народ перед політичними оргіями.

Та ще сумні документи знаходимо в англійській пресі з тих часів. Ось, приклад, вінніпегський англійський щоденник „Телеграм“ з 12 липня, 1915 року, містить фотографію, на якій видно 20 бочок від пива, а під тою фотографією написано: „Ось тут поклади бочки з... пішкучу в Бркенгед, на яким Доналд А. Рос і його політичні союзники доїжджали „відвідувачі напиків“ для виборців“. Стаття під заголовком „Рос і Бредін при своїх старих кампанійних „триках““ вживають „буз“, починається так: Двадцять бочок пива. Чотири галйони горілки. Свифтита „рутенська“ ковбаса вартості вісім доларів. Три ведри цукорків. Все це доставлене було на... так званій... пішкучу, що його урядили для рутенських поселенців в околиці 16 миль на північ від Босежур...“. Ясна річ, що так як на всіх подібних „мітингах“ так і на цьому, промовляв також український політичний агент.

На щастя в тих колоніях, де було поважне число українських виборців і де кандидати мусіли чителитись з головами наших людей, були та-

ГЕН. ГЕНРІ М. ВІЛСОН, головний командант британських і вільних французьких військ, що роблять наїзд на Сирію.

кож свідомі та чесні українські фермери, які не лиш виступали проти розпачування наших людей в часі виборчих кампаній, але піддавали гадку ставити кандидатів українців. Так завдяки тим свідомішим людям, завдяки чесній українській пресі та духовним і світським провідникам, почали наші люди шляхотніше ставитись до канадської політики. І так, почавши від 1913 року ми бачимо вже перші спроби ставити українських кандидатів до провінціальних парламентів. Зразу в Альберті, потім у Манітобі, а недавно в І в Саскачевані, появляються у провінціальних парламентах українські послі.

До домінійального парламенту в Отаві промовистм шлях канадським українцям перший наш домінійальний посол, Михайло Лучкович, який був вибраний з округу Вегревил, в Альберті, 1926 року.

Та хоч політична свідомість нашого народу в Канаді значно зросла, хоч давні брудні способи масового політичного підкупства зникли, хоч канадські українці зробили великий поступок під оглядом політичним в останніх 30-ох роках, то все таки є ще багато недомагань в нашій політичній житті в Канаді.

Ті недомагання є по обох сторонах: і по стороні наших виборців і по стороні наших послів. І виборці наші не завжди гідно сповняють свої обов'язки і деякі послі далеко не дослали до своїх завдань.

Та ми щойно починаємо жити в Канаді повним життям. Щойно починаємо ставати повною твердою стопою в ріжних ділянках. Поступ, який ми зробили під оглядом політичної участі в канадській житті, мимо ріжних перепон, заслугоє на признання. Праця декотрих наших бувших і теперішніх послів принесла честь і славу всім українцям в Канаді. І тепер, коли ми переступаємо побіг другої півстоліття нашого побуту в Канаді, отираємо двері будучини зі сильною постановою, що в політичній житті Канади ми маємо брати більшу участь, маємо дати цій новій нашій батьківщині таких послів, які своїми здібностями, своїм характером та своїми світліми ділами стерлиб з історії ті сумні сторінки з нашої минулої політичної „діяльності“, про яку не хотілось, але треба було згадати в цій статті — для відради й на науку теперішньому і грядучим поколінням.

В. М.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

В. І. Ч., Торонто, Онт. — У „Свободі“ була довгий час друкована праця Ю. Тарновича про Лемківщину, яка заняла понад 50 чисел нашого часопису. Перегляньте її, а знайдете обширні відповіді на всі Ваші питання. Абб загляньте до Української Енциклопедії, а там знайдете точні границі Лемківщини і те інше, про що хочете знати.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО СОЮЗОВОЇ ПРАЦІ.

Вже місяць минає, як ми по конвенції. Дехто з делегатів, що був на тій конвенції вже поводи забуває про ті вражіння, які він виніс з цієї конвенції.

І я був на тій конвенції. Здається найсильнішим вражінням, яке я і інші делегати звіттам винесли, були ззнання урядників головної екекуції, які говорили, що наш Союз зріс на вісім тисяч членів і на півтора мільона доларів майна. Зріст цей безперечно, треба завдячити добрій господарці в головнім уряді, а також завдяки оживленні відділів по місцях. Коли хочемо, щоб наш Союз далі так зростає, то мусимо самі по місцях звязатись до роботи і добре в тім напрямку попрацювати.

Як це вже було підкреслено іншими союзовцями в нашій пресі і на конвенції, делегати повинні бути головні ті союзовці, які в часі між одією конвенцією і другою цікавляться союзними справами і стараються побільшити його членство. Цей звичай поводи вже входить в життя по відділах. На будучу конвенцію не повинні відділи вибирати такою, що не приєднав бодай кількох членів для У. Н. Союзу.

Делегати! Покажіть, що кожний з нас до наступної конвенції приєднає бодай по трьох членів! Якби так кожний делегат приєднав бодай по трьох членів, (всіх делегатів на минулій конвенції було 415), то Союз від самих тільки делегатів дістав би 1,245 нових членів. Крім того делегати сталиб взірцем для всіх інших членів.

В стейті Конетикат почалась вже в тім напрямку робота. Один з делегатів добре мене попросив, що я лише трьох членів вимагаю від кожного делегата. Але я держусь тої засади, що „менше вкусиш, скорше ликнеш“. Ті делегати, що були вибрані двома злученими відділами, нехай зроблять так, щоб той, відділ, з якого походить делегат, приєднав двох членів, а той, звідки вибрано заступника, хай приєднає одного.

В половині цього місяця я виїжджу знов у нойорський стейт. Починаючи від Бюфала відвідаю кожну місцевість, щоб допомогти відділам перевести згадану думку. В тій цілі я відвідаю кожного делегата на цю конвенцію і поговорю з ним про ту справу.

Ми довершимо велике діло, коли всі громади поступатимуть так, як громада в Литтл Фолс, Н. Й., і Пінсфілд, Масс., а всі стейти підуть слідами стейту Масахусетс. В 50-літню річницю У. Н. Союзу ми будемо мати тоді вже 50 тисяч членів.

При нагоді повідомляю відділи в Пенсильванії, що я на їхнє бажання відвідаю їх відділи цього року під осін. Про час мого приїзду повідомить головна канцелярія У. Н. Союзу.

А. Маланчук, організатор У. Н. С.

ВІДДІЛ „ВІЛЬНИХ ФРАНЦУЗІВ“, ЩО ПОМАГАЄ БРИТАМ У СИРІ.

Приватна Власність...

(Докінчення з 2-гої сторони)

ше приватних громадян з їхньої приватної власності.

Ми бачимо, нині внашнім американським економічним житті існують такі магнати, які мають по пару біліонів доларів майна, а в них працюють сотки тисяч робітників, серед яких великий відсоток не має майже ніякої тривалої приватної власності. Ці магнати такі сильні, що звичайною конкуренцією одного чоловіка з другим не можливо їх стягнути відлі. Як розв'язати це питання, щоб поділити матеріяльне добро нації так, аби всі громадяни мали по певній частині тої приватної власності, якої потрібно кожному чоловікові, щоб як слід сповняти свої людські обов'язки: супроти Бога, супроти свого народу, своєї рідні і супроти себе самого?

Війна може розв'язати це питання. Уряд нині заставляє наших економічно-промислових велитнів виробляти військові машини й амуніцію, які не мають практичного примінення в нашій щоденній житті. Війня може розв'язати це питання. Уряд нині заставляє наших економічно-промислових велитнів виробляти військові машини й амуніцію, які не мають практичного примінення в нашій щоденній житті. Війня може розв'язати це питання. Уряд нині заставляє наших економічно-промислових велитнів виробляти військові машини й амуніцію, які не мають практичного примінення в нашій щоденній житті.

Не булоб зле, якби уряд по закінченні війни сам причинився до того, аби ті велитні вже ніколи не піднялися, а мільйони робітників, занятих в військовій промислі, щоб розійшлися на землю і по менших фабриках.

Скаже дехто: „Алеж ці велитні, що могли масово продукувати, дали нам дуже дешеві продукти, за які ми мусили платити власстеро більше, якби їх приходялось людям виробляти індивідуальним, немасовим способом“. Це правда. Але — там де ходять про індивідуальність людини, про її духа, про волю і про вищі релігійні завдання, там треба зрестися дещо з наших матеріяльних вигід. Волимо бути без аят і літаків; аби душа наша заховала свою свободу і волю. Втрата деяких матеріяльних вигід не буде трагедією для людей. Далі, ко більшою трагедією, буде це, коли ми, поставивши собі за найголовнішу ціль наші матеріяльні вигоди, перемінимо ціле наше економічне господарство в одну масову продукцію, в якій загубиться індивідуальність людини, а людина стане пасивним колісцем у велечезній економічній машині.

Все таки нерозв'язним і сумним далі залишається факт, що ця економічна переміна малаб статись щойно шляхом війни...

Евхаристійний Конгрес В ШІКАГО

ПРИ ЦЕРКВІ СВ. О. НИКОЛАЯ

25--29 червня 1941

„ЖАЛЬ МЕНІ СЕГО НАРОДУ“, сказав колись Христос. — У хвилі великого народного лихоліття, Христос сьогодні милосердує і о наших Народі! —

УКРАЇНЦІ ХРИСТІАНЕ! Готуймося до Великого Свята! Поклонімся Евхаристійному Христу, а Він, щоби скріпив нашу віру, побільшив любов, додав сили, бадьорости до змагу, і на крашу долю нас по-благословив.

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

подає Степан Куропас.

Незвичайний зріст уродини в Шікаго пояснює департамент здоров'я збільшенням ринку праці, заробітної плати і страхом перед війною. За останніх 10 літ від часу депресії, 1941 рік є переломовим роком у зрості уродини. Молодь вступає тепер у стан подружжя, заки покинуть до війська, і як тільки дістає працю, яку тепер легко дістати. За останніх 5 місяців 6 р. приріст відсотку уродини виносить 2%, або в числах: на кожних 1,000 людей прибуває тепер на світ 17 дітей замість попередніх 15. Замітне, що більшість родичів немовлят, це молоді, що ще не перейшли 26-го року життя.

Христини і весілля в нашій громаді, поводи, але певно, випадають 25-літній ювілей „милості подружжя життя“ на дальший пліч. До слова у нашій громаді (як і всюди — навіть на конвенції У. Н. Союзу) приходять молоді, а з нею і всі ті благодати, які вона любить. Багато наших хлопців служать при війську по всій широкій Америці, а вже скоро й повернуться, а ті, що остали ще, женяться. Так якось виходить, що перед в тому напрямі ведуть Союзом. Годі всіх вичисляти, хто оженився, або уродився, але пр свіжій пам'яті є ще весілля у активному союзовці Онуфрія Дутчака, де увесь Шікагівський У. Н. Союз забавляється з нагоди вінчання його дочки Івонни з молодим П. Пришляком. А в цю саму суботу, 31 травня, на полудневіх стороні міста, Союзовці 4-х відділів У. Н. Союзу впроваджали молодого секретаря 398-го відділу Петра Пуцилу в подружжя стан.

На весіллях можна зустріти тепер людей скорше ніж на зборах, на які наші люди перестають ходити. Допишувач, як лише вернув з конвенції У. Н. Союзу, тільки по хрестинах і весіллях ходити, бо добрі люди просять, а іншої активності у нас тепер нема. На весілля секретаря, про якого згадано, за старосту був, а тиждень перед тим за кума у них викладали проф. Олександра Кошиця. Проф. Симпсон нагадує славне турне проф. Кошиця по світі з Канею на ті заслуги, які положив проф. Кошиць для українського музичного мистецтва. Управителем згаданих курсів є д-р П. Машенко.

ПРОФ. СІМПСОН ПРО КУРСИ З ПРОФ. КОШИЦЕМ

Г. В. Симпсон, професор Саскачеванського університету, висказався надзвичайно похвально про тих, що зааранжували Другі Диригентсько-учительські Курси в Вінніпегу в Канаді й запросили на них викладами проф. Олександра Кошиця. Проф. Симпсон нагадує славне турне проф. Кошиця по світі з Канею на ті заслуги, які положив проф. Кошиць для українського музичного мистецтва. Управителем згаданих курсів є д-р П. Машенко.

АОСТА В РИМІ

Бритійці дозволили князеві Аості виїхати з Етіопії до Рима, де він перебуває з родиною по протоколу. Про рефлексії з конвенції нема що писати, новий в Індії в якогося маж-Як звичайно люди бачили себе взаємно до довго і теми у гось подорожного британського них до балачок не стало. Го-генерала.

ВІЙНА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ. — Німці висадили війська в Латакію (1), щоби здержати наступ британців і „вільних французів“. Летнища коло Алеппа (2) і Тал-муру (3) збомбардовано, а альянти почали наступ: з Іраку долиною ріки Евфрату (4), з Аману (5) до Дамаску, а з Іаффи й Назарету (6) до Бейруту.

Земляна Кора

Гляньмо на землю, на ту саму землю, котру ми знаємо тепер. Насамперед побачимо на ній аж п'ять океанів, поміж якими розмістились чотири величезних шматки суходолу — Азія з Європою, Африка, Америка та Австралія. По самому суходолу порозкидані теж кризь моря, озера, ріки. Серед бурхливих океанів здіймаються де-не-де великі та малі острови, деякі з них заселені, другі дикі зовсім; частина порозкидана по одинці, а найбільшого вони купчастіся цілими гуртками. Усі вони дуже різняться поміж собою: і по поверхню своєю, і формою, і тим матеріалом, з якого складаються.

Усі ці шматки суходолу, малі і великі, не що, як зведені по-над водою частини земляної кори. Ці частини не схожі одна на одну, вони різняться навіть по людності, яка на них живе.

Ось перед нами простора рівнина, — неродюча, гола, що гнітить розум і серце. По ній де-не-де здіймаються великі голі скелі, де нема зовсім життя; а перед ними стелиться та хвилюється море, піску, дрібного каміння, такогось дикого та мертвого, як і сама пустиня. Але ось друга рівнина. Злегка нерівна, вкрита горбками, невеличкими протоками, де біжить та блищить вода; тут кипить життя! Сотні городів, сел та містечок розкинулись навкруги, в них мештаються тисячі людей. Поміж селами та городами розлягаються засіяні ниви, красуються луги, сади, городи. Далі простягся вільний степ, за ним полоса лісу, що розлізся і обгортає зеленою одежою круті балки.

А ось третя картина. Тут земляна кора мов борознилась за життя своє з силами природи. Вона порита, порізнана глибокими провалами, кручами; поламана, вкрита зморшками й розколинами. Острівці крають гір з синіми верховинами — сивими дідами, що гордо здіймаються понад величезні скеля-

ми; широкі долини, кручі, з яких зриваються водоспади, безодні та дикі міжгір'я, в глибині яких вються струмки і з гомоном збігають гірські потоки. Який тут гармидер, яка суворота, дика, а проте яка це гарна, велична країна.

Ось нарешті ще одна картина. Перед нами величезна глибока долина. З усіх боків оточена вона величезними краями гір; деякі з них здіймаються над долиною крутою стіною, інші уступами спускаються до низу і немов зливаються з тою долиною. В глибині долини стоїть озеро, а в ньому збігаються звідусіль потоки та струмки з сусідніх гір.

Таких гарних картин на землі дуже багато, усіх і не перелічити. А нам потрібно було лиш бачити, що поверхня земляної кори не однакова. Треба пам'ятати, що моря та океани це зрівняли її трохи тим, що заповнили собою найглибші місця земляної кори; колиб не океани, то земля здавалась би ще більш нерівною, ніж тепер.

Земляна кора така різноманітна, що в ній дуже трудно як слід все розібрати. Візьмим, наприклад, той матеріал, з якого складається земля. Поки буде ще під руками пісок, та глина, то ще нічого, але коли роздвинуться скелі або те каміння, що лежить понад морем, то зовсім вже важко. Недосвідченому чоловікові воно усе здається камінням тай годі. Воно і є каміння, але ж каміння буває дуже різне: то сіре, то червоне, то м'яке, то тверде; одні прозорі камінь, другий ні; одні на вогні розтоплюється, а другий, як не пачи, нічого не вдієш. Каміння буває не однакове і по матеріялу і по владі. Досвідчений

може і про розбіжності, де що, то граніт, а то мармур; то гіпс, а то сіл. І зватиме він їх не просто камінням, а гірськими породами, бо так саме, як є різні породи звірів та рослин, так саме є різні породи каміння. І вчений може розкажати вам багато цікавого про кожну таку породу. Розкаже,

звідки взялася вона, яке значіння має вона в природі, що з нею станеться в будучині; розкаже і те, чи годиться вона на яку діло і як. Я, звичайно, не можу говорити тут про все в подробицях, а все таки дещо розкажу.

Візьмим для прикладу дві гірські породи — пісковець та мармур. Пісковець відомий нам, — з нього роблять жорна; а мармур дуже дорогий і гарний камінь; він здебільшого буває білий як сніг. З мармору роблять пам'ятники, хрести на могилах, та виробляють з нього людські постаті статуї. Пісковець складається з цілої купи крихток кварцу — білого піску, що скріплений до купи глиною або вапном. Ось через це про пісковець кажуть, що він є обломочна порода. Не те зовсім мармур. Він складається з купи однакових зерен, що звуться кристалами; кристали вросли в ньому один в один і скріплюються між собою ще вуглекислого вапна; такі породи, як мармур, звуться зернистими або кристаловими породами.

На світі є багато і кристалових і обломочних пород; уся грубість земляної кори, усі гори та скелі складаються з таких гірських пород. Пісок, дрібне каміння, що устеляє берег моря — що звуться галькою; глина, льос, глиняний слянець — усе це різні обломочні породи. А знов вапняк, камінна сіл, граніт, порфір, гнейс та інші — це все кристалові породи. Але не досить сказати, що льос, галька та гнейс є обломочні чи кристалові породи. Треба знати ще, чим обломочна порода — галька відрізняється від обломочної породи — льосу; або яка різниця між зернистою породою граніту та гнейсу. Береговий пісок та галька, а потім той пісок та каміння, що ними вкриті пустині — усе це породи сипкі, крихкі. Зовсім інше річ пісковець, конгломерат та льос. Про пісковець ми вже знаємо, а конгломерат — зараз побачимо.

Ось перед нами крутий берег річки. Ви побачите тут цілу грумість пісковцю, глини, вапняку. Але щось нове поміж ними, — грубий, крипкий шар; складається він з безлічі гладенького, кругленького каміння, — великого, малого, яке позіплювано глиною до купи, наче хто навмисне складав тут мур. Ось гірську породу і прозвали конгломератом.

(Кінець буде).

ДАР'ЯН ДАЛІ ПРИ НІМЕЧЧИНІ

ВІШП. — Адмірал Дар'ян, віцепрем'єр, далі намовляє французів, щоби «співпрацювати» тісно з Німеччиною, добачуючи в тому «ратунок». Інакше, каже він, грозить Франції руїна. Дораджує не слухати «радіових промов», що кажуть французам поступати інакше й не довіряти Німеччині.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Пірничні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Пірничні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Пірничні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 22. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Пірничні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ФРАНКОФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

СТАПЛЕТОН, СТ. АЙЛЕН. — Пірничні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ЕМБЕРДЖ, ПА. — Пірничні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ТОНТОН, МАСС.

На збігів.

Також у наших громадах прийняв той гарний звичай, що ми влаштуємо «День Матері». В нас, у Тонтоні, є справді мало українських родин, але ми не проминули цього свята і заходами місцевого відділу ОДВУ ч. 40, того дня наші місцеві жінки приготували малу гостину та спросили гостей. З тої нагоди о. Мостенський з Провіденс, Р. Ай. сказав декілька теплих слів про значіння матері і попросив присутніх зложити жертви на українських збігів у Швайцарії.

Ми українські жінки відчуємо цілим серцем ті терпіння, які приходиться зносити нашим збігів по різних закутках світу. Вони простигають до нас руки і нашим обов'язком є їм допомогти. Прийняли зложити на ту ціль \$11.35. Зложили: М. Сорочинський \$1.10; по \$1: О. Рекрут, п. Саска, Г. Салата, А. Оліяр, пані Витязь, пані Сорочка, пані Шура; по 50 ц.: пані Шаран, пані Кебал, пані Задорожна, Т. Стойко; К. Заславський 25 ц. Всім жертводавцям щира подяка.

Присутна.

ГЕНТРАМ, МІШ. — Місячні збори Тов. Због. від. 20. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ПОНГСТАВН, О. — Місячні збори Тов. Мисл. від. 14. червня, відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ. від. 182. відбулися в суботу, 14. червня, в год. 7:30 вечором, в Укр. Гал. при 23-тій і Брауні ул. Проситись всіх членів прибути на збори і виплатити збігу делегата до конвенції У. Н. С. Деякі члени не отримали своїх дивідендів; на них збори будуть мати нагоду забрати свої дивіденди. О. Горюхінський, пр.; М. Гелста, кас.; Г. Бучко, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 13. травня 1941. року, помер по довгій недугі у шпиталі в Вудвіллі, Па., член Тов. Рогатиниці, від. 386. У. Н. Союзу.

МІКОЛА АНТОШКІВ. Роджений 5. квітня 1884. р. помер у 57. році життя. Похований до села Кунині, повіт Рогатин, Західна Україна. Похорон відбувся 17. травня, в год. 9. рано в церкві греко-католицькій св. Івана, 7. вулиці, Сант Сайд Пітсбург.

Покійний вступив до У. Н. Союзу в грудні 1921. і був у У. Н. Союзі леном 20 літ і 4 місяці. Був добрим членом своєї організації.

Покійний понавів в смутку свою родину в старім краю, свою дружину Анастасію і два сини: Михайла й Йосифа.

Нехай земля буде йому пером!

І. Катирняк, секр.

НАРІКАЮТЬ НА АМЕРИКАНСЬКУ ЦЕНЗУРУ

ТОКІО. — Офіційний орган японського міністерства закордонних справ подає, що має повно нарікань на американську цензуру, що має не допускати японських часописів і журналів.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В оголошенні «Подяка від М. І. Е. Зелінського» в числі 128, мало бути: «Родина Данилюк з Пасейку, Н. Дж. Родина Турчин з Нью-Йорку і Онуфрей Вересок з Нью-Кесел, Па.»

Moonlight Sail

At a special meeting of the First Ward-Regard Democratic Organization held last night, and at which City Commissioner William J. McGovern, Democratic Leader of the Ward, presided, plans were completed for the Annual Moonlight Sail which the Organization will sponsor on Monday evening, June 15th.

The Americana of the Mesack Line has been chartered for the trip up the Hudson. The steamer will leave from the foot of Exchange Place at 8:00 o'clock, and the sail will be held regardless of weather conditions. A special entertainment has been arranged for the guests. Well-known stage, screen and radio artists will appear. Music for dancing will be furnished by a popular orchestra.

Assisting the Commissioner in handling the details of the Sail are his brother, Philip R. McGovern, and a large committee consisting of the following members:

Mrs. Ellen Donelan, Mrs. Bridget Cullen, Mrs. Helen Domanski, Mrs. Anna Silvers, Mrs. Nellie Choizey, Miss Johanna Malone, Mrs. Carolyn Reid, Mrs. Sophie Mazalewski, Mrs. Alexandria Skoczypiec, Joseph Bartak, Charles Specht, James Fay, William Welsh, Ralph Basile, James Schlemm, Stanley Kielbas, Frank Waltz.

Also: The Hon. Louis W. Jacobs, John Chunks, William Stevens, James McGovern, William Lynch, Peter Catanzaro, William Connolly, William Sheridan, Harry Jewisiak, Edward J. Flynn, Meyer Rosenberth, Joseph Wissner, Herman Hilsenroth, John S. Burke, Henry Hunter, Anthony Lewandowski, Edward Katunski, Leon Wilczewski, Leo Schriber, John McGuirk, Charles Donelan, John Flaherty, Fred Babin, Thomas O'Hare, John McCormick, Andrew Murray, Harold Brown, Joseph Treusch, Mark Burke, Harold Brown, William Sacklack, Frank Sadlak, Stephen Skripak, Stephen Sysak, Joseph Gillen, Joseph Welsh, Dominick Massa, James Livingston, Michael Powanda, Peter Lyons, Joseph Ambrose, Joseph Treusch.

ХРОПІВІ НЕДУГИ КРОВІ

І ШКІРІ, жовтуха, пірок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухлякості.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННІ Х-РАУ

Породи Даром. Екзамінація і Бажання Крові \$2.00. ЛІЧЕННЯ РОЗШИРЕНИХ ЖИЛІ ГОНОРАР ПРИСТУПНИ

Dr. BURTON DAVIS

415 LEXINGTON AVENUE, Cor. 43rd St., Fourth Floor, NEW YORK CITY.

ГОДИННІ ДІЯННЯ: від 9 рано до 7:30 вечором. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшої сребристої сталі, коса довга 32 цілі, важить поверх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Широка коса в ціні \$2.50 з пересилкою. Перстені до коси подвійний 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами \$1.00.

Замовлення праз з грішми послайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПІДПІРАЄТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ

В ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН

а цею прегарною металеною труною, двома автоматами, караваном, балсамуванням, вишаванням Похоронного Дому і т. д.

\$295.00

Всє, чого треба, з вишком однієї й належностей за церковну відправу й шминтар.

S. KANAI KAIN.

433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Обслуга шира і чесна

Main Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch office (Filial):

969 SOUTH BROAD STREET,

TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребми по ціні так низькій як \$150

Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОК, БРОКЛІН, НЬЮ-Йорк І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel.: Melrose 5-6577

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙВІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС «СВОБОДА»

ТАРЗАН, ч. 327. Затроена чаша.

WITH AN ANGRY GROWL, UGTOO SPRANG AT THE TREMBLING TOMMY.

MEANWHILE, AMONG THE BUTAWAS TARZAN WAS ABOUT TO DRINK A CEREMONIAL POTION WITH KRAGA THE WITCH-DOCTOR. AND HE SUSPECTED KRAGA OF TRYING TO POISON HIM!

"IF YOU DO NOT TRUST ME, WE'LL EXCHANGE DRINKS," SAID THE WITCH-DOCTOR.

TARZAN KNEW NOW THAT THE WILY KRAGA, EXPECTING THIS SITUATION, HAD RETAINED THE POISON CUP TO OFFER HIM IN EXCHANGE.

"NO," THE APE-MAN SHRUGGED, "POISON DOES ME NO HARM." THEN HE GULPED THE DRINK HE HELD IN HIS HAND.

З лютим гарчанням мала мала Югто кинулась до Тома, щоб його поклати. Том ще далі з передяку цілий тремтів.

В тім самім часі Тарзан запивав з бутанцями «прятельство». Подючи напикти хитрий Крага запропонував Тарзанові: «Коли не віриш мені, я заміню напикток з тобою».

Але саме тою заввагою Крага зрадив свій підступ. Тарзан відразу відгадав про що тому цародівні ходить.

«Ні, не треба», відповів він царівникові. «Отрує не заподіє мені ніякої шкоди!» З тими словами він випив напикток.

«Ні, не треба», відповів він царівникові. «Отрує не заподіє мені ніякої шкоди!» З тими словами він випив напикток.